

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ
І АДМІНІСТРАЦІЯ:
Львів, Ринок ч. 10, П. пош.
Конто почт. шваб. 143.322.
Адреса для телеграм:
«Діло», Львів.
Гол. Редактор приймає від
11—12 год. передполуднем
Рукописи не звертаються.

ПЕРЕДПЛАТА:
Місячно: в краю 4-50 зод.
За границею:
В Америці 1 долар, Франції,
Голландії, Бельгії 20 фр. фр.
Італії 750 ал., Німеччині 750 ал.,
Швейцарії 5 шв. фр., Чехо-
словацькій 30 ч. к., Румунії 150
лей, Болгарії 750 ал., Австрії
750 ал. — Зміна адреси 1 зод.

Телеф. Редакції: 29.41.
Друкарні: 29.26.
В СПРАВІ ОГЛОШЕНЬ
ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІ-
СТРАЦІ.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА
20 сот.

Найбільша більшовицька невдача.

Львів, 16. червня 1928.

Увага цілого світа спрямована на події в Китаю. Не дивно. Адже злобути Пекину полудневою китайською армією і відступ маршала Чанг-Тсо-Ліна до Манджурії є подією величезної ваги, подією, що означає великий крок в напрямі опанування краю елементами широко національними, чисто самостійницькими.

В китайській війні, що ведеться вже кільканадцять літ, було досі немало всяких несподіванок, головню стратегічних. І нерідко бувало так, що вожді й командири поодиноких армій перекидалися через річку з одного політичного табору в другий, переходили до своїх противників, щоб за якийсь час вести проти своїх недавніх союзників — нову партизанську війну. Тому треба дуже уважно й обережно оцінювати ту ситуацію, що виникла біля Пекину в двох останніх тижнях, а на всякий випадок передчасно думати про повний розгром і ліквідацію дотеперішнього полководця північного Китаю марш. Чанг-Тсо-Ліна.

Цей небезпечний ватажок, хоч побитий і тяжко ранений, є все ще грізним суперником для полудневої армії. Бо він відзначається просто незвичайними організаційними здібностями і небувалою силою волі. Якщо він виздоровіє, то матиме над своїми противниками ту перевагу, що буде сам один і не буде боятися нікої армії, ніякого підступу у своєму таборі. А тимчасом у таборі його противників прийде скорше чи пізніше до незгоди й ворожнечі, от хочби при поділі впливів і становищ з приводу перемоги, яку і так приписує собі в заслугу аж кількох вождів полудневих військ. З того погляду становище цього талановитого вождя тільки на перший погляд так безнадійне.

В якому напрямі розвинуться далі події в Китаю, важко нині сказати. Але цікаво відмітити на оточеному місці, що в китайській революції в останніх тижнях діяльність представників і агентів СРСР нічим не зменшилася. В цих превеликих подіях СРСР не тільки не мав своїх пальців, а просто абсентував. Яка тому причина?

Без сумніву, СРСР присвятив дуже багато уваги подіям у Китаю, до чого пхала його ненависть до Англії з одного і надії на зрелого націоналізму 450-мільйонного народу й використання його для своїх імперіалістичних цілей з другого боку. Більшовики вірили, що новий Китай, сформований при їх допомозі, стане вірним і сильним їх союзником на Сході і допоможе їм виконати всевітню революцію. З того цілою московський уряд піддержував з усіх сил незалежницький рух, який центром став був Кантон і всю свою ставку поклав на вождя полудневої армії Чанг-Кай-Шека.

Одначе більшовики зазнали в своїх надіях на цілії лінії. Кантонці користали з їх допомоги дуже довго, але як тільки поросли в пір'я, змінили відразу орієнтацію і виступили безпощадно проти комунізму і його представників: більшовицького посла Бородини, що в один час був почесним у шлім полудневий Китай, вбили, його заступника (вісепон-сана) повісили, а після того роз-

„Olleschau“ TUTKI та ПАПЕРЦІ „OLLESCHAU“.
Генер. представництво на Подолу:
Львів, Казимирівська 35, 5417

Ruston & Hornsby, Ltd.
Lincoln (Англія)
Фабрики в Lincoln, Stockport і Grantham
(основ. 1815 р.)

СПАЛИВНІ МОТОРИ

на ссаний газ, ропу і всілякого рода паливо, до промислу або до світла.

МАЛІ МОТОРИ

сталі і перевозові до рілничих цілей і сільського газдівства.

ГЕНЕРАЛЬНЕ ПРЕДСТАВНИЦТВО:

„SAIR“ Sp. Akc. Wydział Techniczny,
Warszawa, Plac Żelaznej Bramy 2.
Telefony: 526-01, 526-02, 526-03, 526-04, 526-05.

стріляли тисячі більшовицьких агентів і власних горожан, що спочували комуністам.

Так скінчилася ставка Москви на полудневу армію, на революційний Кантон, з яким більшовики мусіли остаточно бірвати всі взаємини. Одноразом з тим упали всі ті впливи, які мали більшовики в Китаю і розвіялися ті вигляди, які вони привадували до дальшого розвитку китайських подій, якби вони йшли були по їх лінії.

До дипломатичних невдач на заході, яких більшовики зазнали вже немало, прийшла отес нова, найбільш їх невдача за останні роки: повна затрата впливів у Китаю. СРСР найшовся тепер поза китайськими випадками, на яких хід він не має нині найменшого впливу.

Харківський „Комсомолец України“ коментує промову д-ра Дм. Левіцького в той спосіб, що висунує ним домагання ревізії східних границь Польщі не лише не є рівнозначне зі змаганням відірвати українські провінції від Польщі і приєднати їх до Рад. України, але — навпаки — є воно перш усього звернене проти єдності СРСР.

Радянська реакція на виступ голови українського парламентарного представництва не обмежилася допреагування на неї і голова Раднаркому УСРР Чубар, виконуючи для свого виступу Всеукраїнський зїзд робітничих освітні в Харкові. В суботу, 9. ч. м. заслуував Чубар міжнародне становище Рад. Союзу та вказував на ті небезпеки, які загрожують мирному радянському будівництву. Очевидно, одною з тих загроз і то досить значною є виступ Дм. Левіцького на терні польського союзу.

Він (д-р Дм. Левіцький) говорить, що Польща повинна пошукати (??) про збільшення України згідно московського зобов'язання. У цього, так би мовити, політичного діла хатяє нахвостом говорити так від імені українського народу. На Заході України асуються над трудящими українцями, а цей „представник“ союзу, нібито представник українського народу, пан Дмитро Левіцький лишемірно говорить, що Україна повинна стати незалежною при підтримці польського фашизму, що звється демократією. Нащенишости у Польщі не мають змоги відно говорити союзу і його мовою, розкрити своїм культурно-політичним про це мовчати. Скільки українців голодують за обрання його до союзу, щоб він мав право говорити від імені 30-міль. народу України про створення буржуазної України, про повернення владі поміщика і капіталіста? Левіцький на це не має ніяких прав.

30 мільйонів українців трудящих, робітників і селян зводили союзу „лінійно-селянське“ радянське владу і утворили великий союз ринкових республік, що репрезентує дієву дієву мову.

Обезпечуйте своє життя і життя своїх родин виключно в Товаристві

„КАРПАТІЯ“

2308а) Львів, Руска 18. 2-1

трудящих України. Такі разлади підкується про дієсну незалежність українського народу, про вплив розвитку української культури. Пан Дмитро Левіцький говорить, що історія, мовляв, іде такими шляхами, що Україна відірветься і відірветься від Росії. Від Росії парсько. Україна відірветься лавно, але Радянська Україна є в буде зв'язана братнім союзом з іншими радянськими республіками, являючи разом з ними єдину пролетарську державу — СРСР, — опору трудящих в їх боротьбі з імперіалізмом усього світу.

Левіцький, нібито згадавши з інтересу трудящих, говорить, що Польща повинна потурбуватися про збільшення України з гарматами й кулеметами. Це значить, що почалася війна. Замість України кровю робітників і селян, — ось до чого закликає пан Левіцький, який нібито підкується за добробут трудящих. Ганьба таким діям, що-то-то-то-то так захищати інтереси українського трудящого народу. Ми ще подивимося, що скажуть дієсні трудящі Зах. України тому „представникові“, який у польському союзі виступає з пропозицією, щоб українці Зах. України в лавах імперіалістичних армій пішли на Рад. Україну боротися за домагання Дмитра Левіцького. Ні, не буде цього. Цього він не дочекається.

Радянський консул у Львові п. Лапчинський говорить недавно про потреби доброї і вірної інформації. Як виглядає та „вірна“ інформація в радянському приморозненні, свідчить про це класично-демагогічна промова Чубар. Ми є того погляду, що політична грамотність й елементарна чистість, навіть в поведінці з противниками, обов'язку навіть голови Раднаркому України. Тимчасом пошлецьки Москви на Україні користуються відірванням України від цілого світу й монополією брехливої більшовицької преси, щоб гнути вічево-демагогічні терзання про пропозиції польському фашизмові визволити Україну з гарматами й кулеметами, про збільшення радянщини в справі незалежності українського народу, про братній союз з рад. республіками й інші захватницько-експлуатаційські парокотки, відірвані комуністичною сахаріною. Найбільше, що п. Чубар ставить питання про те, скільки українців анбало д-р Дм. Левіцького до союзу, забуваючи поставити аналогічне питання до себе і всієї „робітничо-селянської алади“ на Україні. Кілько українців анбало Дм. Левіцького й інших українських посолів, — про те знаємо відповідні цифри, хоч і пофальшовані в некористь українців, але спростувати це було б занадто: скільки українців анбало п. Чубар на становищі голови Раднаркому України? Без пересадки можна ствердити, що д-р Дм. Левіцький на основі відданості до його голови має більше моральне право ухвалити в імені „30 мільйонів українських трудящих“, на десигнований „Москво-Чубар“.

Як представляється „справі з польським фашизмом“, який говорить про те, що бн став і „Радянський“ і „Союзний“ армія чини Експлу-

З ПОХОВСЬКИХ ЮЛІЯ ЛОПАТИНСЬКА

ЖИТКА см. ГІМН. ВІСНОВИКА

упокоїлась в Бозі по довгій і тяжкій недугі в 59. році життя знесмотрено Найсв. Тайнами дня 14. ц. м. Похоронні відбудуться в суботу дня 16. ц. м. в год. 4. пополудні в дому жалоби при вул. Баденіх 12. на Личаківський цвинтар, на які запрошують криваних і знайомих опечалені
МУЖ І ДІТИ.

ського Клубу пос. Дмитра Левницького, виголошеної дня 30. травня ц. р. і пізніших змін нпр. пос. Серветника дня 5. ц. м. виходить, що панове українські госпани аматюють, як кажуть, легальним шляхом, відірвати від республіканської Сх. Галичини, Волинь, Підляшя, частину Польщі і т. д., і віддати ті землі в наші руки неспіваючою Великою Україною, бо решта України виходить ще в радянському крімі. Не бракує в таких українців, які Сх. Галичину і Волинь з приналежностями, не чекаючи на Велику Україну, приєднали би до Рад. України. Правда, незалежницькі змагання українців зустрічають спротив еміграційних прихильників: єдиної і неподільної Росії, але та третя Росія є така далека, що всіх може погодити становище комуністів, які всю республіку, як вона довга і широка, віддали би якнайшкороше під обійми крила московського робітничо-селянського уряду з комітетами на чолі, які не є ні робітниками, ні селянами. Панове українці в білорусі пішли в союзи за далеко. Відношення до цієї громадянства, яке починає бачити сутність справи і причини розвужування українських провідників. З тим людьми нема тем до розмови. Польська держава має обов'язки супроти своїх слов'янських меншостей, але ті обов'язки повинні виконувати, не оглядаючись на провідників і не виходячи з ними в німі перего-

вори. Над гнором і декларациями, що зарисять державною зрадою, польська політична думка повинна перейти до денного порядку. У відповідних умовах вони можуть цікавити тільки прокуратори".

На рижському кордоні зішлися і представники Радянщини з Польщі, договорившись до поділу українських земель. І тепер вони цупко тримаються рижського кордону і рижського договору. Чубар навіть дорікає пос. Домбському, який говорив про можливість порозуміння між польським і українським селянством у якійсь казочній будучині, що — мовляв — як він сміє так говорити, таж він «підписував у Ризі договір з представниками Радянської України»!

Промова д-ра Дм. Левницького оцінює радянсько-московські чинники, які панують над Наддніпр. Україною при допомозі своїх висланців, поплічників і російсько-жидівського міського елементу — як «союз з польським фашизмом», а польське імперіалістичне чинники — як «союз з комунізмом». У дійсності складається вони дружньо на рижській лінії. Очевидно, змагання українського народу, змагання України не йдуть ні по лінії Москви (і її філії: Харкова), ні по лінії Варшави. Український нарід хоче бути повноправним господарем на своїй землі і розвиватися не лише культурно, але й економічно та політично, використовуючи для себе і для своєї території всі матеріальні засоби української землі і всі сили великої української нації. Ось що є основне, а не такі чи інші балачки й погрози усяюженних в Ризі Москви і Варшави.

Найвідоміші Фудари, Маркетисти, багаторазові виробники фантазійні Крепідисти, легкі воїняки, поручає в величезній виборі фірма
АНТОНІЯ УВЕРИ
Львів, вул. Галицька 10.
Ті самі новості у філіях: в Стрию, Дрогобичі, Тернополі і Тернові.

МАРІЯ ДОМБРОВСЬКА.

Шкільний страйк?

Редакція „Сучасної жінки“ звернулася до мене за статтею в справі шкільного страйку. Написати статтю не вмію, бо об'єктивна сторона тих важких подій мені за мало відома. Отже постараюся бодай коротко описати, що я сама тоді пережила, а може ті оповісти не будуть лише моїми. Може багато з тих, що були в тому часі такі молоді, як я — відняв-де в тих рядках історію власних переживань.

Було це в гарнім провінційальному місті, що лежить над рікою серед великих старих дерев. Вчилися я там у польській приватній школі. Не знала я патріотизму в розумінні націоналістичній і бунту. Ті почування обожували мене лиш на лекції історії Польщі. Повідала в нашій школі адалася нам, що Польща вже давно самостійна. Все там дихало вічність до світа, до людей, до життя. Ті почування заволоділи і мною, а заволоділи тим легше, що я вже в природі така була.

Рідкі візити російського інспектора в тілі нашій школі брали гумористично; учителями російської мови мали ми все заміни, добрі особи, які вдалося соромитись того, що належали до пануючої раси; учителька німця була неспіваючою постаттю, якої пам'ять заховав в серці до кінця життя. В тих обставинах ніщо не стояло на перешкоді, щоб подивляти те, що у німців і росіян було гідне подиву. Тому німеччина і російська поезія будила в мені стільки ентузіазму, що я польська.

Коротко кажучи — мої перші шкільні літа були найкращою ідилією, а перша стріча з гнобителями

мого краю відбувалася на полі безпосередніх взаємин людини з людиною в безітересовній площині артистичної краси.

Та мовби на те, щоб життя вже тоді навчило мене, що ідилією жити не можна, що треба перетерпіти те все, що терпить інші — родичі різні несподівано віддали мене до російської гімназії. Це тому, що моя школа припадала на четвертий клас, а до Варшави було далеко.

Не смутилася я. Я була цікава пізнати життя, мені адалася, що це нечужа новий цікавий досвід, незначний викид в загальному чужі сторони.

Але ледви минуло кілька тижнів, побачила я, що я попала в страшну пастку без виходу. Не хотіли мене нічого навчити, хотіли мене на кожнім кроці лиш укорити. Калічено в мені невпевню те, що є ознакою людськості — *гідності і свободи*. До ті почування гідності і свободи проявлялися в мені так вільно, що я їх не відчувала, як не відчувалася здо-рога. Тепер зазнала вони зради, які не далися вилічити, але які могли мені арозуміти, чим є для людини гідність, честь і скарб над скарбами — воля. Піддалася я природним і врозумілим в тім випадку почуванням. Стала і невідати тих, що хотіли вбити в мені суть і основу мого життя. Стала я горячково мріяти про волю.

Я не знала, що виволокнені вже находило. Була я в середовищі гімназійної молоді лоником і дридалася осторожно. Не вгамували мене в мову, яку загадували старші товаришки в порозумінні з молоддю ділого краю. Але десь виволокнені прийшов і для мене щасливої, так само як для тих, що над ним працювали. Мука їх перебування в щораз більше ненависній школі мала тривати не цілого пів року.

Моя пам'ять не може вже означити дня, ані навіть місяця, в якому

Свято культури.

Ян витала Ольгу Кобилянську Золота Прага

Дня 28. травня переїздила Ольга Кобилянська через Львів на лікування до Франценбода. На львівському дворі приймали її панство Бурчиповські, Цегальські, Герасимовичі, пан Кордубова, випорученні жіночства п. Федорчукова і Мажарушкіна і якд. Студинський. Сердечна розмова тривала годину. В тому самому поїзді вертав із свята Осюлінеум проф. чеського університету д-р Юрій Горак.

У Празі привітала нашу письменницю, що їхала в товаристві своєї братової, широка українська репрезентация в голові Українського Академічного Комітету для міжнародної духової співпраці при Лізі Народів, д-ром Олеге Колесіні на чолі, що дав початок до улаштування Академії в честь Кобилянської, яка відбулася у Празі дня 2. червня 1925 р. в годині 6. вечером.

У прегарній Грегоровій залі чеського Репрезентативного Дому зібралася українська громадськість в компанії, а початок його у значній кількості чеське жіноцтво та чимало чеських учених і письменників, що прибули на свято, щоб засвідчити поваги великій українській письменниці. Ольгу Кобилянську привітало при вході на сцену гріммима опіеками, а Український Академічний Хор відіслав пісню буховинця Веробкевича: „Звільняймо разом братів“.

З черги привітань Ювілятку ректор Українського Вільного Університету, д-р Ол. Колесса словами:

„Високоповажана і всім нам дорога Пані!

Я щасливий, що можу Вас повітати іменем Українського Академічного Комітету для міжнародної духової співпраці та сподування із ним українських високих шкіл і наукових товариств, що можу Вас вітати тут у старославній, овіній історичними споминами, золотій Празі, в серці чеської землі, що отворила свої гостинні ворота для Українського Університету і інших українських високих шкіл для українських наукових товариств і української молоді — і яка я інші гостить нас у прегарних залах свого Репрезентативного Дому.

Д-р Бронислав Овчарський

органу 2291 2-2

у внутрішніх недугах у літнім сезоні в Криничі під „Тополями“.

Недавно ентузіазми ми жваві Васи сорочитиної літературної діяльності — але без Вас; анувал ми до Вас лише душею, в топер, виталили Вас між нами, верживаємо пей Вас жваві з подвійно піднесеними потугами — при участі члених представників братнього польського народу.

Вітаємо Вас прилюдно, хотіли, щоб це не відповідало так добре май змислу Вашій великій європості і мисленій жінкості, хотіли, щоб Васши похвалили товаришество і матір Ваших крадиз дум була самота.

Поруч тої творчої самоти була ще і друга самота ладна і гірна, якої Ви одначе не боялися, а про яку згадувала ентасна Вам поезія не до Вас, але восте до Вас зверталися:

Куда ти, сестро, смілий лет звертаєш?
На новий шлях? А чи ти не знаєш?
Що там ти кохал самоти пробив?
Покинь новий, на востанній звертеш.
Забав і сплетеш кормом лиш човиш.
А то ти світ ледачо лавеш...
Ледачо? І за що? — ти спиташ...
— За те, що духом світ весь обіймає,
Що хто лиш чоловік, для тебе брат,
Що серце країної всім прагне дола,
Що бунту повне проти самоти.
Що людські рани всі його болять...

Ви не лякалися тої холодної самоти, яка Вас окружала в перших початках Вашої літературної творчості. Ви не змирили на товпу, на банальні перекрести заскорузлості. Ви мали відвагу жити своєю дорогою, тим новим шляхом, що піднімається в гору, все вище і вище, на ті займанні сонячні вершини, віддалі яких далеко поза рідну країну — вули додали чноті, пера бурливі подихи європейської мисли нових літературних премудрав, великого нового мистецтва — апідні Ви побачили широкі моря безсмертної, вічної краси. В тому морі кра-са Ви купалися — поринали і ентузіазми душею в природу, добували Ва

ри, гарні полковники і губернатори заплали: „Нас убито!“

Чи ціле товариство у паморозі осто в класі, чи запалося під землю, не знаю — для мене неостало існувати.

Не знаю також, в який спосіб дісталася я в тім хаосі до своїх річей, а в який спосіб вибигли ми цілою групою на вулицю. Знаю лише, що відхили, коли Ванда Пшонтовська пі в класі крикнула: „Геть з царської московської школою, хай живе польська школа!“ — всі ми кричали без пам'яті, без відлиху те саме.

На вулиці нас не адмувало, що ціле місто стало дуба. Нам адалася, що наш крик мусить порушити небо і землю, а не то людей. Ми не думали над тим, що тисяча інших причин викинула ту чорну хмару юрби, що від неї кишло на площі і вулицях.

Не знаю, чи тоді було тепло, чи холодно; мусіла бути відлига і сонце, бо пам'ятаю, що зидувался плавний золотистий струмочок.

Знаю, що довго-довго вили ми на переді, мов заприжнені до величезного невідомого риддану. Знаю, що юрба, що нас окружала, зразу шестелала і шуміла мов крига на шибраній ріці, а описала ошвала:

Знімім сміливо прапор до гори.
Хоч стихій ворожих буря бє.
Знаю, що над нами лопотіли прапори, що драгої стояли на рогах вулиць, що новри них ми плили, мов кинятий острі.

І знаю, пам'ятаю, що ми не боялися, що ми неспіваючо були такими, як той лев, що про нього співав пес-лом:

На лав страшного без вагали сиду
І дин-дракона візьму в свою ладу...
Такий то був той день, а якому я перший раз пізнала, чим є боротьба і воля.

З польського переклада Г. Г.

НАУКОВІ ЗАВЕДЕННЯ

ім. ЗОФІ СТИШКОВСЬКОЇ
у Львові

вул. Зелена 22.

з програми державних шкіл, обіймає а) школу праць (4-ро класову народню школу), б) учительський жіночий семінар, в) гімназійно-гуманістичного і математичного типу, г) доцесіональну музичну школу, д) інтернат для дівчат.

Оголошують вписи

почавши від 15. червня ч. р.

Оплата в гімназії I кл. 30 зол., II кл. 40 зол., III кл. 50 зол., від IV кл. почавши і в гімназії по 60 зол. місячно.

За ваканційні місця не побирається оплата.

Вступні іспити від 15. червня п. р. покласти за попереднім оголошенням в Дирекції Інформації у Львові, на місці або письмово (проспект і регуляції на бачанні).

Біржа.

Гроші.

Американський долар 8-82-00—8-82-50, канадський долар 8-82-50—8-83-50, чеська корона 0-26-23—0-26-50, австрійський шілінг 1-25-00—1-25-50, румунська лея 0-05-00—0-05-50, французький франк 0-34-80—0-35-00, нідерландський флорин 1-71-66—1-72-00, фунт стерлінгів 43-40-00—43-80-00, радянський червонець 23-50—30-00.

Золото: 50 корон 36-50-00—36-80-00, 20 франків 34-50-00—34-80-00, 20 німецьких марок 42-50-00—42-80-00, 10 російських рублів 47-00-00—47-40-00.

Срібло: 1 австрійська корона 0-67-00—0-68-00, 5 австрійських корон 3-40-00—3-46-00, австрійський флорин 1-70-00—1-76-00, російський рубль 1-70-00—1-76-00, копійки за рубль 1-35-00—1-38-00.

Товариство українських економістів в ЧСР.

Дещо з його діяльності.

Товариство Українських Економістів у ЧСР провадить свою працю в напрямках лекційному, видавничому та організаційному.

В лекційному — намічена низка щомісячних приватних засідань, на яких мають виступати з доповідями та обговорюватися реферати на економічні теми. Перший з таких рефератів мав член Товариства проф. С. Бородавський на тему: "Економічна політика як причина миру та війни", що був виступлений в березні ч. р. Слідом за ним відбувся 14. травня 1928 р. в Подєбрадах виступ інж. Б. Глобівського на тему: "УСРР та ЧСР в їх фінансових взаємовідносинах". Референт у своєму рефераті виставив такі тези:

1. При розгляді фінансових взаємовідносин УСРР і ЧСР треба розрізняти взаємовідносини формального порядку — в царині фінансового і бюджетового права і взаємовідносини матеріального порядку, які вживаються в територіальному розподілі державних прибутків і витрат.

2. Обсяг бюджетових прав Союзних Республік на протязі часу їхнього існування змінювався. В цих змінах можна доглядати дві протилежні тенденції — збільшення централістичного моменту, яке приводить до збільшення ролі союзних органів у фінансовому господарстві Союзу і поширення в певних межах і галузях автономних прав Союзних Республік.

3. Централізм сучасного діючого фінансового права ЧСР виявляється в тому, що а) джерелом права і для Союзу і для Республік є законодавство союзних органів; б) єдиний державний бюджет ЧСР складається із загального союзного бюджету і з бюджетів Республік, які всі в остаточній інстанції затверджуються союзними органами; в) по лінії прибутків до загально-союзного бюджету віднесено до 3/4 всіх державних прибутків. Встановлені податки, кредитні операції і емісія грошей належить Союзу. Розподіл усіх спільних промисловостей і торгів між Союзом і Республіками переведено в той спосіб, що головні галузі народного господарства залишили в руках Союзу; г) по лінії витрат Союз тримає в своїх руках головні артерії як господарчого, так і державного життя. Це виявляється в розподілі комісаріатів (і видатків на них) на загально-союзні, об'єднані і необхідні; д) в царині витрат по фінансуванню народного господарства Союзу вваля ставити певні директивні органи республіканським для виконання.

4. Поза цими обмеженнями Республіки мають складати свій бюджет цілком автономно і право союзних органів затверджувати бюджети Республік носить лише формальний характер. Але в тому випадку, коли республіканський бюджет зведений в дефіцит, союзні органи мають право повного перегаду бюджету по суті і внесення відповідних змін до бюджетних позитивів.

5. При оцінці бюджетового права ЧСР треба мати на увазі також і те, що бюджетове право лише тоді дійсно своє призначення: бути правом народу, розпоряджати державними прибутками і видатками країни, коли здійснені певні політичні передумови. В умовах диктатури комуністичної партії, звільнення влад законодавчої і виконавчої і відсутності елементарних політичних свобод бюджетове право є лише мертвою буквою.

6. Характеризуючи стан річок — це зовнішню необхідність, що виникає з істотної рідкісності води в тих місцях, що їх ставлять державні комуністичні влад. Але з цього ж з зовнішню необхідністю випливає і матеріальна необхідність УСРР — фінансова експлуатація УСРР на користь цілого Союзу.

7. Вияв цієї експлуатації знаходиться в територіальному розподілі державних прибутків і видатків на території УСРР. Підприємства приносять дохід, а видатки на їхній

своїй істоті не можуть бути докритими. Є деякі варіанти цих підприємств, але всі вони стверджують, що УСРР більше віддає, ніж одержує. Частина національного доходу України, що побирається у вигляді державних прибутків, іде до загально-союзної каси і ажитається на цілі, чужі українському народові.

В живій дискусії, що розвинулася після реферату, брали участь студ. Павлішин, асе. Петровський, д-р інж. Ол. Питель, інж. Недоля, студ. Довгань, доцент М. Добрянський і проф. В. Тимошенко. З огляду на певний час дискусія припинено і референт відповів на запити й опонентів.

Черговий реферат матиме набути проф. В. Тимошенко на тему: "Криз сільського господарства".

У видавничому напрямку Товариство випустило перший збірник "Українського Економіста" (Подєбради, 1928, 8°, 150 стор. літотр.) і підготувало до видання другий збірник, матеріали для якого проситися надіслати до 1. липня 1928.

В організаційному напрямку Товариство пильнувало зв'язки з українськими економістами в Злуці. Державних Америки, Франції, Польщі, Галичини. Кількість членів зросла до 45 осіб (39 дійсних членів і 6 співробітників). Товариство прийняло участь у виїзній організації і святкуванні та азіло діяльну участь у виставці в день "Сільського Господаря" дня 16. травня 1928 р., що була влаштована при Українській Господарській Академії в Подєбрадах заходами Агрономічного Товариства.

НОВИНКИ

— Ревізія й арештування в Кракові. Дня 13. червня в Кракові поліція перевела ревізію у студентів краківського університету, братів Романа і Теодозія Руденських з Жежани, пов. Залішки. По тригодинній ревізії заарештовано молодшого брата Р. Руденського на поліцію до стягнення протоколу. Братів арештовано скажано в поліції, що Р. Р. по стягненню протоколу звільнено; тимчасом ввечері в год. 8.30 арештованого, закутого в кайдани, повезено в невідомий напрям. Наказати замкнути, що в часі ревізії заарештовано, відтиски громадських переказів і такій "небезпечній матеріал", як книжку "Охорона честі" Підковича. Арештованому відібрано на поліції такі речі, як ковчез, краватку, пояс і півній день годошовано. Просимо папі посилати інтерв'ювати в ці справі.

— Українські студенти в Кракові.

— Промоція. Дня 2. червня ч. р. відбулася у великій залі Кривоноговського університету в Граці промоція Володимира Бойка на доктора медицини.

— Православні парохії. Митрополит православної церкви в Польщі пропонує міністерству освіти проект, щоб відкрити нові православні парохії у Турції. Стр. у Бутлі, турчанського пошуку та Бергогах, калуського пов. Православні священники вже виїхали в ці місця. Як бачимо, православна з Лемківщини посувається і поза її межі.

— Міський комітет позашкільної освіти у Львові збирається 19-го ч. р. в 6. год. веч. в Музею артистичного промислу на вул. Гетьманській для річного справоздавання з діяльності. На ці збори запрошує комітет директорів шкіл і представників батьківських гуртків.

— Кобзар-бандурист у Парижі. Відомий кобзар-бандурист Василь Емець дає концерти в Парижі. Програма його концерту дуже різноманітна: від "допурі" народних мелодій і старих кават і історичних дум, аж до легких, веселих пісень і танців.

— Народні вчителі, уроджені в р. 1904-6, а звичайно до резерву, покинули до військових справ на 5 тижнів від 5-го липня, а з ними уроджені в 1902 і 1903 р., що не робили справ минулого року.

— Тверезість у Варшаві хотіли завести менші противагові до союзу, здохнені прикладом Спол. Держав і славного міста. Прушкова. Вони почали збирати підписи, щоб зробити північний у справі заборони продажі алкоголю.

— "Пан" і "ан". М-стао військових справ оголосило в депешу своїх прихильників треба звертатися до радників: у службі через "ан", а поза службою старших підстаршин від сержанта через "пан", а всіх нижчих через "ан". Таким робом "ан" досі рідко ажигав в польській мові починає заступати офіційно "пана".

— Катастрофи в нещасті. У Бразилії, в місті Фонталеса, відбувся сильний землетрус. У Люблінській гравоза буря знищила засіли в двох поштах. — На залізничному шляху Конель—Сарни, біля Мачешич заарештовано два товарні поїзди: є кілька ранених. — У Лодзі пошесть грипу. У Лондоні епідемія віспи: за 1 день арештували нових 12 випадків недуги.

— Недалеко від Сен-Себастьяно затонуло і туристичний апарат із моста в ріку; втопилося 8 осіб.

ЛІКАР
ДІАГНОСТ **Е. Вайсберг**
спеціаліст внутрішньої, дитячої та жіночої "foliux". Лабораторія штучної крові. Умови догляду. Готельнаська 2, 2463 біля Листопада.

Товариський Зізд

абітурієнтів тернопільської гімназії з 1901 р. відбується в дні 22 і 30 червня в Тернополі. Адреса Комітету: Проф. Кордуба, Тернопіль, Зелена 1 а. 1-1

— Кінець сенсаційного процесу. В Парижі скінчився процес, що на протязі тижня давав пресі величезні матеріали для сенсації. Судили вбивця Месторіа, що кілька місяців тому ограбив лотаря Тіо Фому, вбив його, вивіз його з місто і облишив його бензиною, підпалив. Суд призначив засудити його на довічну каторгу, а не на смерть, з огляду на раніше зразкове життя. Вулиця вбита догалає окликами смерті для Месторіа. Після розпрання арештували ще сестру жінки Месторіа, що була присутня при злочині і переховувала нагробачі брата. Її підозрюють, що вона жила з близьких зносинах із Тріюфеном. Жінку засудженого пробувала після присуду нама отруїти.

— Ріжні вісті. Відомий інженер Ріж, що виїхав через Атлантику на свої морських хові, мусить відкласти своє подорож, бо його віритель зафантували його апарат. — Берлінська преса повідомляє про заручини герцога Філіппа-Альберта Вюртембергського з ерцгерцогинею Розою Австрійською. У першій подружжя герцога був жонатий із молодшою сестрою ерцгерцогині, що змерла 1924 р. — Швейцарський король з нагоди свого 70-ліття дістав найвищий польський ордер "Білого Орла", а також, невідомо. — У швейцарській 1927-8 було в Польщі 26.478 народів шліх з 3.364.822 утіними.

— Закон про рабів. Пише католік. Литовський уряд приготував новий закон про владу рабів. Рабівні вибираються на 5 літ релігійна громада, але їх мусить затвердити уряд і вони виконували муть деякі функції державних урядовців. Над цим новим законом працює декан Міропаса, католік.

— Смерть феміністки. Недавно обійняв сенсаційна звістка, що проїхавши т. гайських суфражисток Пенкерт уродили "співітну" дитину, себто від вибраних нею батька, принагідного мущини, якого імені й згадати не хотіла. Тепер приклад звістки про її смерть. Можливо, що ця смерть є у зв'язку із надто пильним інтересом Пенкерт, що мала приблизно 60 літ. Під дорослі доньки є дивно шизантизми феміністичними дівчатами. Пенкерт причинилася своєю нестаткою змаленістю, без огляду на глум мущин, до здійснення неадекватного постулату жіночої рівноправності в Англії.

— Рекорди. Одна єгиптянка з Абиерта вродила п'ятеро дітей одного дня: трох хлопців і двоє дівчат. Усі здорові. — Американський летун Штутц пробував 12-й раз літати на своїх гідроплані "Фрекіш", на якому хоче передати Атлантику надземне. — По фізичним даним чоловіка в Англії переходить на католицтво приблизно 12.000 осіб.

— Саранча в Палестині та Сирії. Пастинське та сирійське населення воює з хмарами саранчи, що злітає на всю країну. До цієї саранчи є румунські і є спеціальні прилади, що "зловить" огнем.

— Процес за вбивство Распутіна. Неоді буде здійснений завіскою, що чернець Распутін, вселенний порядки був парш, має дошку. Ця дошка, Соловйова, починає тепер у Парижі процес проти князя Юсупова, який убив Распутіна, описавши це точно в своїх споминах. Соловйова домагається 25 мід. франків відшкодування за смерть батька. Паризький суд матиме неможливу справу до розсуду.

— До бігуна 60 літ тому. Лет. "Італії" до бігуна пригадав першу подорож туди, зроблену французом Густавом Ламбером 1865 р. Цей молодий учений приготувався до подорожі три роки, збираючи гроші та матеріали, щоб здійснити свою мрію і пробути на бігуні 2 роки. Він замінив з 50 охотників: учених і лікарів, що згодилися їхати з ним. Міністерство освіти та географічне товариство дали йому гроші. Ламбер зібрав 600.000 фр. і за ці гроші купив корабель, спеціально призначений до плавання серед дельт. Та цього було мало. Ламбер, щоб зібрати більше грошей, влаштував сенсаційний фєстивал з величезних площі Парижа і сам літав на балоні, щоб притягнути публіку. Але до літа був нужденний. Виправу треба було відкласти. Почалась франко-німецька війна і Ламбер вступив до війська як звичайний рядовий і загинув. Аж 40 літ після його мрії здійснені подорожники Пірі-Шо могли зробити в Сагарі. Єм-

По широкому світі.

Грецький уряд для зменшення державних видатків рішив звільнити 10.000 урядовців.

Літер альянських автопомітків барон Вільям засуджений лише на 13 мід. знамені, до якого часу не оголошено відсиджувати кару під різними претекстами, заявляючи, що його мусить убити син-долом.

У Мужені відбувся похорон Чанг-То-Ліпа.

Американський посол у Парижі має намір оголосити свою дилемму; притягати до відповідальності.

Французький уряд відкликає пенсії урядовців.

До міністерства Гамбург прийшло до прохань з домагаються відшкодування шкоди спричиненої фєстивалом.

В околиці Італ. Модени відбувся землетрус.

Грецький парламент відкинув торговельний договір підписаний з ЧСР через Пеналізацію.

